

Stručni rad

KAKO MOTIVIRATI UČENIKE KOD NASTAVE NA DALJINU

Doroteja Kostanjevec, prof.

Osnovna škola Markovci

Sažetak

Učitelji imamo konstantni problem, kako motivirati učenike, da ih pokrećemo prema određenom cilju. Ciljevi u školi su različiti. Svi bi željeli da su sve aktivnosti usmjerene, da učenici upoznaju i procjenu vlastite svoje mogućnosti i sposobnosti, i da postignu jako dobre rezultate. Učenici moraju upoznati da trudom i radom može se postići dobro znanje i može se odabrati dobar put u životu. Trenutačno smo u lošoj situaciji tijekom izvanrednih okolnosti uzrokovanih pandemijom koronavirusa i povremeno prakticiramo nastave na daljinu. Kod kuće smo već ostali 14 tjedana, i tad sav rad pravimo preko kompjutera. Učenike vidimo samo preko videokonferenciju, planiramo nastave, pripremamo materijale za izvođenje nastave na daljinu. Najveći problem kod samostojnog rada učenika je motivacija. Glavni problem kod nas je kako motivirati učenike na aktivno sudjelovanje u nastavi. Na nama je da pronađemo odgovarajući način za motivaciju nakon već tako dugo vremena rada kod kuće. Učitelji mogu si pomoći sa različitim aktivnostima, izazovima, i tako svim različitim kombinacijama zadovoljiti njihovu radoznalost. Za učenike je važno da ono što uče ima praktičnu primjenu. Ono šta je jako važno i stvara „školsko ozračje“ kod kuće u ovih trenucima su još uvijek dobri odnosi među njima i nastavnicima, dobre ideje i iskustveno učenje.

Ključne riječi: motivacija, nastava na daljinu, radoznalost, izazovi.

1. Uvod

Svi znamo da je škola dio života. Školu definiramo kao mjestu na kojem se učenici pripremaju za život. U posljednjih nekoliko mjeseci domovi učenika postali su škole. Učitelji i dalje želimo da naši učenici postignu najbolje moguće rezultate i da slijede kurikulumu na daljinu. Na nama nastavnicama je da odlučimo kako pripremiti sadržaj, kako sve predstaviti učenicima i na koji način im prezentirati i predložiti stvari, kako improvizirati, kako davati prijedloge, kako učiti. Učitelji si želimo što više olakšati pripremanje za nastavu na daljinu, i stoga učenje na daljinu zahtijeva puno organizacije, strpljenja i discipline od učenika i učitelja.

Ali kroz vrijeme dolazi do pada motivacije. Šta se može učiniti da do toga ne dođe? Učitelj je tamo iza ekrana, da potiče i ohrabriva, da pripremi raspored aktivnosti i zahtjeve za svoj predmet. Učenikom treba da pratimo njihov rad, da komuniciramo, odgovaramo na poruke i da dobiju savjetodavne i terapeutske povratne informacije. Mnogo puta dođe i do izgaranja učenika i učitelja. Učiteljevo glavno pitanje glasi se: Kako može učenik aktivno sudjelovati na mom satu? Koristiti treba metode i tehnologije koje omogućavaju veću aktivnost; nova gradiva, istraživanje, fotografiranje, izrade projekta, prezentacije.

2. Nastava na daljinu i organizacija

Nemaju svi učenici kod kuće radni kutak, kvalitetnu opremu, podršku roditelja i jednaku sposobnost sudjelovanja. Učitelj mora imati na umu da se količinom digitalnih alata pravilno upravlja, kao i količinom sadržaja i aktivnosti. Putem videokonferencije možemo voditi učenice, objasniti temu nastave i na kraju izvršiti zajedničku analizu i refleksiju.

Neki učenici trebaju dodatnu podršku jer se nisu snašli u nastavi na daljinu ili se osjećaju izolirano ili iz nekih drugih razloga. Posebnu pozornost posvećujemo prilagođavanju materijala i metoda učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama. Koristiti treba i prednosti virtualnog okruženja za suradnju i povezivanje s kolegama u svrhu zajedničke izrade nastavnog gradiva, utvrđivanje korelacija i timsku nastavu. [1]

2.1. Motivacija u školi

Interes, uključenost i angažman učenika u nastavu uvelike ovisi o nama, učiteljima. Postoji više načina kako motivirati učenike da uče. Kod učenika dok su u izolaciji moramo kreirati pozitivne navike, definiranjem svrhe svake lekcije, poticanjem učešća, saradnje i kreativnost. Učitelj mora dati jasna očekivanja, uspostaviti dnevni raspored, odabrati prave, zanimljive alate i probuditi radoznalost. [2]

Jedan od glavnih razloga nedostatka motivacije učenika za učenje je taj što učenici ne vide koristi od onoga što uče u školi. Učitelj koji pokazuje entuzijazam za učenje i svoj predmet može učenicima prenijeti isti taj entuzijazam. [3]

Motivacija za učenje uvelike ovisi i o slici koju učenik ima o samom sebi i o svojim sposobnostima.

2.1.1. Kako motivirati

Pitanje se glasi: „Kako zainteresirati moje učenice, kako ih potaknuti na aktivnosti i suradnju?“ Kako uvjeriti učenike da sudjeluju u zajedničkim zadacima i projektima?

Motivaciju možemo promatrati iz različitih perspektiva, pa je dijelimo na ekstrinzičnu i intrinzičnu motivaciju. Intrinzično motiviran učenik ima ciljeva koje on želi postići, za razliku od onoga što mora ili mu je nametnuto. Kod učenja njegovi motivi su: radoznalost, užitek u aktivnosti ili interes za sadržaj. [3]

Ekstrinzično motivirana osoba djeluje jer postoji neka vanjska posljedica za određeno ponašanje, tj. nagrada ili kazna. Poticanje motivacije učenika ekstrinzičnim metodama može biti korištenje ocjena, pohvala ili nagrada.

Nerealistično je očekivati da će svi učenici cijelo vrijeme biti intrinzično motivirani sudjelovati u nastavi na daljinu. Cilj nam je potaknuti učenice da razviju motivaciju za učenje koja se sastoji od želje za stjecanjem znanja i vještina. [4]

2.1.2. Zašto dođe do pada motivacije

Često se pitamo gdje nestane radoznalost i zašto je došlo do nedostataka motivacije? Učenik je u stalnoj potrazi za svojim interesima, vrijednostima, ciljevima, identitetom, kontaktima, pa se susreće s određenim kriznim razdobljima, što se ponekad može odraziti i na školski uspjeh. Ponekad učenici postavljaju previsoka očekivanja i ciljeve koje ne mogu postići ili ciljeve koji nisu jasno i precizno definirani, što rezultira time da učenje samo po sebi djeluje uzaludno i besmisleno.

Na nedostatak motivacije utiču i očekivanja koja drugi, mnogo puta roditelji ili čak učitelji, postavljaju pred učenika. Roditelji pred učenike postavljaju previsoke zahtjeve, što utiče na stvaranje otpora i na gubitak motivacije. [5]

Nastavnik koji je sam motiviran za rad uspješnije će voditi nastavni proces i pomoći učenicima u što lakšem izvršavanju nastavnih zadataka. Time motivacija nastavnika dodatno motivira učenike čiji će pogled na nastavni proces biti pozitivniji. [6]

- Ponekad se učenik ne smatra dovoljno kompetentnim da ispuni zadani zadatak ili očekivanja. Tada dođe do anksioznosti, brige i straha od neuspjeha i njegova se motivacija za učenje sve više smanjuje. Učitelj mora prepoznati ovaj problem, učeniku može pomoći sa diferenciranima zadaćama.

- Jedan od najčešćih osjećaja koje učenici doživljavaju u školi na daljinu je dosada. Ovaj osjećaj se često pojavljuje kada sposobnosti učenika nadilaze ono što se od njih očekuje. U tom slučaju učenici također često postaju pasivni i nemotivirani u nastavi. Učitelj mora pripremiti zadatke, aktivnosti koje su prikladne njihovim sposobnostima, sklonostima i stilu učenja. Učenici koji mogu više moraju svoju dosadu prepoznati kao prostor koji trebaju ispuniti dodatnim sadržajem, aktivnostima i izazovima koji će zadovoljiti njihovu radoznalost. [7]

2.1.3. Iskustveno učenje

Jedna od učinkovitih metoda je iskustveno učenje i može se koristiti izvannastavnim aktivnostima kako bi se potakla motivacija učenika.

Iskustveno učenje potiče učenike da bolje upoznaju same sebe promatrajući se tijekom i reflektirajući nakon aktivnosti. Omogućeno nam je, da su učenici uključeni u planiranje aktivnosti i evaluaciju izvedbe, što razvija njihovu sposobnost postavljanja ciljeva i postizanja istih. Cilj nam je da postavimo izazov u skladu s njihovim sposobnostima, i učenici će angažirano i koncentrirano sudjelovati. Omogućava nam praktičnu primjenu naučenog i zato se često pojave nova pitanja i probudi daljnja radoznalost učenika. [7]

Učenici imaju sjajne stvaralačke ideje i možemo ih iskoristiti na puno različitih načina. Učenike se može potaknuti, da rade u skupinama i stvaraju priče koristeći se digitalnim medijima, uključujući slike, fotografije i glazbu. Tehnologija pruža učiteljima mogućnost uključivanja učenika u interaktivno učenje, i svaki učenik može povećati svoja postignuća bez obzira na dotadašnju razinu znanja i umijeća. To je važan način da učenje učinimo cjelovitije, osobito učenje na daljinu gdje reproduksijske i repetitivne aktivnosti mogu izgledati najmanje zahtjevne, ali također mogu ostaviti učenike potpuno nezainteresiranima. [8]

3. Zaključak

Učenici postižu veći uspjeh kad su motivirani za učenje. Ponekad nam nedostaje resursa za motiviranje učenika. Ponekad uopće ne znamo i nemamo znanja o tome što ih motivira. Motivacija učenika za sudjelovanje u nastavi i učenje specifična je vrsta motivacije, obzirom da svi učenici trebaju postići iste ishode učenja, bez obzira na njihove osobne interese.

Prvo, svaki učitelj mora biti svjestan da je svaki učenik drugačiji, ima svoja životna iskustva, odrasta u određenoj obitelji, ima različite intelektualne sposobnosti, emocionalnu i socijalnu inteligenciju, interese i želje, navike i ambicije od ostalih učenika u razredu. Učitelj mora sam pronaći odgovarajući način za motiviranje svakog od njih. Učitelj mora biti dobro upoznat sa sposobnostima učenika i znati ih realno procijeniti. Postavljeni zadatci za učenike trebaju biti za njih zahtjevni ali ne i nedostižni kako bi imali motivaciju ispuniti ih.

Učitelj može naučiti učenike kako organizirati učenje, postaviti ciljeve i tražiti dodatne aktivnosti i podražaje. Vrlo je važno, da povežemo izvanškolska iskustva s iskustvom tipičnim za učionicu. Učitelj je ispunio svoj zadatak ako je pridonio pripremljenosti učenika na život, usađivanjem radoznalosti i ljubavi prema znanju i razvoju vlastitih potencijala. [8]

4. Literatura

[1] Nastava na daljinu, Dostupno 10. 3. 2021 na https://www.carnet.hr/wp-content/uploads/2020/09/Savjeti_ucitelji-i-nastavnici-i-razrednici_nastava-na-daljinu2.pdf

[2] Motivacija učenika, Dostupno 10. 3. 2021 na <https://epale.ec.europa.eu/hr/content/motivacija-ucenika-tokom-ucenja-na-daljinu-za-vrijeme-pandemije-covid-19>

[3] Brophy, J. (2010) Motivating students to learn. Routledge: New York.

[4] Kako motivirati učenike za školu na daljinu, Dostupno 11. 3. 2021 na <https://www.profil-klett.hr/kako-motivirati-ucenike-za-skolu-na-daljinu-u-6-koraka>

[5] Zašto su neka deca neuspešna u školi. Dostupno 2. 3. 2021 na <https://www.psihoterapijaisiholoskosavetovanje.rs/zasto-su-neka-deca-neuspesna-u-skoli>

[6] Babić, T. (2019), Nastavnik kao motivator, Dostupno 10. 3. 2021 na <https://repositorij.ffos.hr/islandora/object/ffos%3A4716/datastream/PDF/view>

[7] Kako poticati motivaciju učenika. Dostupno 20. 3. 2021 na <https://www.outwardboundcroatia.com/kako-poticati-motivaciju-ucenika/>

[8] Nastava na daljinu, Dostupno 25. 3. 2021 na <https://www.skolskiportal.hr/nastava-na-daljinu/tehnologija-i-ukljucenost-u-nastavi-na-daljinu/>